

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek ter velja s poštnino vred dve kroni za celo leto. Posamezne številke veljajo 8 vinarjev. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne 4 redne vrstice (petit), če se enkrat natisne po 15 vinarjev, dvakrat 25 vinarjev, trikrat 35 vinarjev. Rokopisi se pošiljajo: Uredništvu „Našega Doma“ v Mariboru in se ne vračajo.

Naše prireditve.

Sv. Peter pod Sv. gorami. Shod 12. septembra je krasno uspel. Govorili so Žebot, Ogrizek, Veble, dr. Jankovič, dr. Korošec, Volavšek, Strašek. Navzočih je bilo čez 4000 ljudi. Natančneje prihodnjič.

Stovenska Bistrica. V nedeljo, dne 12. septembra, se je vršil mladeniški shod. Občinski svet je sodeloval s tem, da je mladeničem prepovedal iti z godbo po mestu, toda to ni motilo mladeničev. Tudi brez godbe se junaško stopali po Slovenski Bistrici z nemškim odborom, kateri se je sicer jezil, pa mu to ni nič pomagalo.

Dopoldanski del se je izvršil v podružnici Sv. Jožefa. Popoldne pa se je zbralo lepo število mladeničev na prostornem dvorišču hotela Avstrije, kjer je otvoril in vodil mladeniški shod podpredsednik S. K. S. Z. č. g. dr. Josip Hohnjec. Navzoča sta bila tudi gg. drž. in deželni poslanec Pišek in deželni poslanec g. Novak, ki sta dajala oba najlepše nauke navzoči mladini. V imenu dijaštva je govoril g. Slavko Rezman ter posebno povdarjal, kak stik naj veže dijak in preprostega mladeniča. Govorilo je še mnogo mladeničev, ki so povdarjali, kako se naj mladeniči izobrazujejo, gospodarsko in tudi politično, jasno in odločno zasledujejo svoje cilje in namene in nikdar ne odstopijo ne za korak. Posebno častno mesto pa so zavzele besede g. kaplana Žagarja, ki je navduševal za svestobo veri in narodu, materinemu jeziku, ki naj nam bo nad vse, in svoje besede potrdil in pojasnil z lepimi primerami. Shod je bil vkljub pomankljivi agitaciji in neprimerni ureditvi zelo lep.

Mladeniški shod v Kostivnici. V nedeljo dne 5. septembra se je vršil v Kostivnici velik in naj vse lepo obiskan mladeniški shod. Vodil ga je prav spretno vrli mladino ljub in organizator slovenske mladine, č. gospod župnik Gomilšek od Sv. Petra na Medvedovem selu. Od vseh strani treh dekanij so se zbrali mladeniči, da se navdušijo pri čenstohovski Materi Božji pod mogočnim Bočom, za nadaljno in krepko delovanje. Mladeniči so slišali v cerkvenih govorih dopoldne in popoldne mnogo krasnih nasvetov od gospoda župnika Gomilšeka in kaplana Šimonca iz Sladke gore. Popoldanski shod se je vršil na prostem pod okrašenim kozolcem, ki je bil na daleko premajhen in preozek za mnogoštevilno množico zborovalcev. Več kot 20 govornikov je nastopilo krepko in neustrašeno z govori in predavanji. Med drugimi so govorili tudi Zarjan stud. med. Arnšek, abiturijent Slavko Rezman iz Poljčan, tajnik S. K. S. Z. Josip Šuf, urednik in načelnik mariborskega „Orla“ Josip Šiška, itd. Shod se je vršil nad vse krasno. Povzdignil ga je še posebno nastop mariborskega Orla, ki je spretnim vodstvom njegova načelnika Šiška izvajal težke in lepe kamniške proste vaje in rajalni nastop in odhod. Ljudje pri rajalnem odhodu niso mogli prenehati s ploskanjem in živijo-klici. Slovenski mladeniči pa, ki ste videli Orla in se navdušili pri njegovem nastopu, stopite v to lepo katoliško narodno vojsko. Pristopite in vstrajajte v njem v vaš prid in v prid vaše mile do-

movine! Nek liberalen dopisnik je pa hotel v „Nar. Dnevniku“ in „Nar. Listu“ ljudem narobiti, da so se uniformirani Orli na dveh krajih po shodu pretepali. Dotičnemu pa povemo da ali on sploh ne pozna uniforme in je torej zabit tepček ali je pa tak zlobnež da podtika take stvari drugim, ki jih je edino le on zmožen. Menda bo pa le tepček, ker je videl, da so bili v dveh gostilnah, ko so se pa jedino v jedni gostilni vzdržavali. Živel lažun, ker si vreden 50 palic po podplatih, za tvoje podlo obrekovanje lastnih slovenskih bratov.

Št. Juri ob juž. žel. V Št. Juriju se je vršil dne 29. avgusta lep shod na prostem pri Katoliškem domu. Zborovalcev je bilo 500, ki so bili vsi navdušeni za naše mlado gibanje. Nasprotniki so sicer mnogo mazali po svojem časopisju, napadali prav nesramno naše vodje, njim seveda zelo geljube osebe, a shod je dal najlepše zadoščenje napadancem. Zborovanje je otvoril g. dr. Hohnjec z lepim prepričevalnim govorom. Govoril je v imenu Z. S. M. mladenič Zabukovšek in Ponkve, stud. iur. Ogrizek v imenu Dij. Zveze in Zarje; rojak Janko Hočevar v imenu zveze telovadnih odsekov. Govorilo je še več govornikov, Vitomir Žličar, Franc Žličar, „Orel“ Pintar. Po shodu se je ustanovil telovadni odsek „Orel“, katerega izvoljeni odbor nas zagotavlja, da bo tudi ta mladi „Orel“, z drugimi vred letel k napredku in zmagi! Na zdar!

Sv. Vid na Planini. Po poznj maši dne 29. avgusta so naši in mnogo okoliških fantov naredili mladeniški shod, katerega se je udeležilo veliko število mladeničev. Govorili so predsednik Z. S. M. tovariš Žebot o vzorih katoliške mladinske organizacije, mladenič Šparf iz Jarenine, on domači mladenič in državni in deželni poslanec dr. Korošec. Shod je bil za ta okraj velikega pomena, in bo gotovo rodil zaželjene sadove!

Sv. Lenart v Slov. gor. V nedeljo, dne 26. septembra bo tukaj mladeniški shod za Slovenske gorice. Govorijo Žebot, Roškar, dr. Hohnjec itd. Mladeniči, pozor! Natančneje o tem shodu bo poročal prihodnji „Slov. Gospodar“.

Okoli po svetu.

Cesar in z njim mnogo članov vladarske hiše so se udeležili v Inomostu slavnosti, ki jih je praznovala Tirolska povodom stoletnega spomina na junaške čine Andreja Hoferja in njegovih tovarišev. Za častno stražo cesarju so bili dodeljeni strelci iz Pasejerske doline, rojaki Hoferjevi in strelci iz Viltena.

Cesarske vojaške vaje na Moravskem so se pričele okoli Velikega Mezeriča. Kot gost našega cesarja se jih udeležuje tudi nemški cesar. Naš cesar je na pozdrav župana v Velikem Mezeriču odgovarjal češko. Pri dohodu v Iglavo je nemškega cesarja tamošnji nemški župan demonstrativno pozdravljal „auf der deutschen Sprachinsel“.

Razstavo vin in sadja priredi zveza gospodarskih združenj v Gradeu. Razstava bo odprta med graško „Herbstmesse“.

Volitev na Kranjskem. Dne 31. avgusta se je vršila nadomestna volitev za deželni zbor namesto odstopivšega Plantana. Izvoljen je ribniški sodnik liberalca Franc Višnikar. Dobil je le 320 glasov. Slov. ljudska stranka ni postavila kandidata.

Katoliško gibanje. Letošnje poletje je videle več znamenitih katoliških prireditvev. Na Tirolskem je bil deželni katoliški shod, na Francoskem v Bordou je bil znamenit socijalni tečaj, istotako na Nemškem v München-Gladbach, v Zugu švicarski katoliški shod, Jugoslovani so imeli velik evharističen shod v Dubrovniku, Nemci v Kolínu, in te dni so objavljali nemški katoliški shod v Vratislavi, češki v Kraljevem gradu in ogrski v Segedinu. Avstrijski shod na Dunaju se pa zaradi napetosti v politiki ni mogel izvršiti in še je preložil na boljši čas.

Namesto odpovedanega splošnega avstrijskega katoliškega shoda nameravajo sklicati jeseni na Dunaj ali v Solnograd avstrijski nemški katoliški shod, ki se bo posebno bavil z nekaterimi šolskimi vprašanji.

Abiturijentski sestanek na Vrhniki. Dne 28. in 29. avgusta se je na Vrhniki vršil abiturijentski sestanek, katerega se je udeležilo do 90 dijakov od vseh krajev naše lepe Slovenije. Razni govori na tem sestanku nas uverijo, da edino naši dijaki hodijo pravo pot, pot ljudske vzgoje in izobrazbe. V razpravi so bili sledeči govori: o avtoriteti in svobodi pri vzgoji, katoliško narodni dijak in demokratska misel, naše dijaštvo in umetnost, o praktičnem krščanstvu. O zadnjem je govoril naš štajerski abiturijent Lukman, ki je v živem govoru pozival tovariše k vzornemu krščanskemu življenju, da tudi povsod v javnosti dokažejo, da so katoliški dijaki. Zdaj, ko so naše vrste tako narastle, se nam je najbolj bati brezbriznosti in malomarnosti v verskih rečeh, da ne postanejo naše vrste kričeča, znotraj pa trhla tolpa, ampak da bodo ostala zavedna in kreпка četa. Po teh govorih se je v živahni debati razpravljalo o razširjenju dobrega časopisja, ustanovitvi narodnih muzejev, nabiranju narodnega blaga itd. V nedeljo popoldan so uprizorili v splošno zadovoljnost navzočega občinstva novo igro A. Medveda: Črnosolec. Bil je to lep in za vse navzoče velepomemben dan.

Otvoritev Triglavskega doma na Kredarici se je vršilo dne 8. septembra. Slovensko planinsko društvo je staro Triglavsko kočjo popolnoma preuredilo in znatno povečalo in tako postavilo tik pod vrhom

Triglava nad triglavskim ledenikom ponosen planinski dom.

Na Goriškem bodo drugo polovico meseca septembra nove volitve za deželni zbor. Med Slovenci stopijo štiri stranke v volilni boj: Slovenska ljudska, liberalno-agrarna, liberalna in socialdemokratska stranka. Liberalno-agrarni stranki preti razpor v lastnih vrstah, ker so učitelji za to, da se stranka združi z liberalno, kmetje pa o liberalni stranki nočejo nič vedeti, ker poznajo njene voditelje.

Socijalni demokratje na Goriškem so že razglasili svoje kandidate delavske stranke za deželno zbornske volitve. Ti so: Dr. Henrik Tuma, odvetnik v Gorici, Josip Marica, kamnosek v Nabrežini in Anton Vrčon, posestnik in trgovec v Škriljah-Do-bravljah.

V Kraljevem gradu se je vršil dne 28. avgusta velik shod katoliškega prebivalstva češkega.

Zmernejši avstrijski krščansko-socijalni krogi so zelo nevoljni na ministrskega predsednika Bienertha, ker dela eno neumnost za drugo. Pokazal je svojo popolno nezmožnost za vladanje in zato je vladni voz tako zavozil, da se ne more ne naprej in ne nazaj.

Novi goldinarji. V seji generalnega sveta avstro-ogrške banke je naznanil glavni tajnik Pranger, da bo treba nakovati novih goldinarjev, dasi je bilo določeno, da te vrste denarja ne bo več v prometu. Vzrok, da vendar-le dobimo nove goldinarje, je ta, ker državni zbor še ni rešil predloge o kovanju novega kronskega in dvekronskega denarja.

Denar iz aluminija. Na Francozskem mislijo upeljati nov denar, ki bi bil čisto iz aluminija. Finančna uprava je že naročila raznim kemikom, naj ji predložijo v praktičnih poizkusih svoja izvestja in mnenja, kako bi se zamenjal težki bakreni denar z lažjim iz aluminija. Radi aluminija še niso na jasnem ali naj bi se rabil pri tem čisti ali pa legirani aluminij.

Konzistorij aradske škofije je v seji enoglasno sklenil, da naučne postavbe ogrskega naučnega ministra Apponyja, po kateri rumunski študenti ne smejo podučevati veronauka v državnih šolah v rumunškem jeziku, ampak le v mažarščini, ne bo izpolnjeval, in vsakega kateheta, ki bi krščanskega nauka ne poučeval v rumunščini, cerkveno kaznoval.

V Makedoniji vlada tak nered, da pozovejo vevlasti Turčijo, naj napravi red.

LISTEK.

J. Markošek.

Spomini z romanja v Sveto deželo.

(Dalje.)

Iz rojstne votlinice vodijo ob desni in levi rojstnega oltarja marmornate stopnice navzgor, (na levi 13 na desni 16 stopnic) v sprednji del bazilike „naše ljube Gospe“, ali cerkev Zveličerjevega rojstva. Kristjanom je bila rojstna votlinica Zveličarja presvet kraj, katerega so pogosto in s srčno pobožnostjo obiskovali. Poganom pa to ni bilo po volji. Zato je dal cesar Hadrijan, kakor poročajo stari pisatelji, posebno eden izmed najboljših poznavalcev sv. dežele, sv. Jeronim, zasaditi pri votlini log v čast poganskemu bogu Adonis in sezidati tempelj v čast poganske boginje nečistosti. Tako je hotel kristjane odyračati, da ne bi več obiskovali tega kraja; pa ravno s tem je proti volji dosegel, da se je vtisnil kraj Zveličerjevega rojstva tem bolj kristjanom neizbrisno v spomin. Ko je krščanstvo slavilo pod Konštantinom, prvim krščanskim cesarjem naš poganstvo slavno zmago, prišli so za sv. deželo lepši časi. Cesarica Helena, mati Konštantinova, katero časti cerkev kot svetnico, prepotovala je sv. deželo, obiskala sv. kraje, in jih okrasila s prelepimi svetišči. Prišla je tudi v Betlehem, dala odstraniti znamenja poganstva od rojstne votlinice; na njeno povelje in na cesarske stroške začeli so zidati nad rojstno votlinico ponosno baziliko, ki še dandanes po več kot petnajst sto letih slavi sveto navdušenje in darežljivost prvega krščanskega cesarja in njegove preblage matere. Ta bazilika ima izredno čast, da je najstarejša do dandanes ohranjena krščanska cerkev celega sveta; v tem se strinjajo katoliški, kakor tudi drugoverski učenjaki in stavbe-

niki, tako n. pr. stavbarski umetnik Božidar Sandel ki je leta 1880 silno natančno preiskal celo stavbo in napravil nmetniški vzorec, model, ki se nahaja v Berlinu. Le atrij, predvorje, ki se je nahajalo kakor pri starokrščanskih bazilikah (n. pr. pri cerkvi sv. Ambroža v Milanu še zdaj), pred cerkvijo, bilo obdano z zidom in stebri in ob straneh deloma pokrito, se ni ohranilo. Pač pa se že poznajo njega sledovi ob obširnem prostoru pred cerkvijo. Prihrumeli so ropazeljni Perzičani v sv. deželo, pustošili in morili, a bazilike v Betlehemu se niso dotaknili. Pridivjali so v sedmem stoletju mohamedanci pod vodstvom kalifa Omar, pa zdivjane tolpe, ki so porušile toliko cerkev, pustile so to baziliko v miru. Da, zgodilo se je nekaj izvanrednega. Omar mohamedanski vladar, molil je v bogato okrajnani katoliški hiši božji, in Abdalah, sin slovečega poveljnika Amr Ibu el etsi poslal je iz Egipta dragoce-nega olja za svetilnice v rojstni kapelici. Tudi pod divjim krvoželjnim sultanom Hakim v enajstem stoletju ni se zgodilo tej baziliki nič hudega. Ko so prišle križarske čete v sv. deželo, da jo osvobodijo mohamedanskega jarma, bali so se kristjani, da bi ne porušili mohamedani te bazilike; vsa druga svetišča so že bila porušena. V pravem času prijezdi vitez Tankred s sto spremljevalci v Betlehem in odvrne nevarnost. Ko so se morali umakniti križarji iz sv. dežele in zopet vse prepustiti mohamedancem v popolno oblast, ostala je ta bazilika nepoškodovana pod zmagovalnim sultanom Saladinom. Egiptovski sultan Bibars oropal je samostan pri cerkvi do golega in vse odnesel, cerkev pa in njen dragoce-nosti ni se dotaknil. Kdo bi pač ne spoznal pri teh zgodovinskih dogodkih mogočne božje roke, ki je branila in ščitila ta za katoliško srce tako ljubi kraj. „Svojim angeljem je zapovedal, da te varujejo“ (ps. 90, 11), lahko rečemo z Davidom rojenim v Betlehemu, in ščitijo kraj, kjer so molili angelji pr-

Za bosensko-hercegovinske izseljence je pripravila turška vlada obširna zemljišča v Anatoliji in v janinskem vilajetu.

Grški kralj Jurij noče biti kralj, odvisen od milosti častnikov. Ker so častniki izsilili odstranitev princev iz armade, se kralju nič kaj varno ne zdi v deželi. Bajce je kralj že sporočil angleškemu kralju, da se v kratkem odpove grškemu prestolu. Angleške diplomatske kroge to jako skrbi, ker smatrajo, da je kralj Jurij edini, ki je sposoben vzdržati na Grškem mir in red.

Srbsko ministrstvo ostane na svojem mestu, ker so zahteve nacionalcev in naprednjakov izpolnjene.

Pri bivšem turškem sultanu Abdul Hamidu se že kažejo znaki umobola.

Laški ministrski predsednik Giolitti namerava odstopiti. Na njegovo mesto pride najbrž Bettolo.

Potres v Italiji. (Iz Rima.) Od zadnjega groznega potresa v Messini in Kalabriji se zdi, da se elementi ne dajo več pomiriti. Komu ni znano, da so se potresi ponavljali skoraj po celem svetu; kar še nisem slišal ne bral, da bi se v pol leta zemlja tako pretresala po celem svetu. Bili so potresi na Španškem, Portugalskem, Francoskem, v Ameriki, Avstriji, na Nemškem, in zopet na Laškem je bil močan potres 25. avgusta v Florencu, Sijeni in več drugih krajih se je treslo; zadnji je bil 31. avgusta v Rimu.

V Moskvi so prišli na sled zaroti proti ruske- mu carju. Več oseb so že zaprli.

Angleški parlamentarni krogi zagotavljajo, da bo konservativna večina v angleškem državnem zboru proračun odklonila in prisilila vlado, da državni zbor razpusti in razpiše nove volitve.

V severni Mehiki so nastali veliki nemiri. Položaj je zelo resen. V pobunjene pokrajine so poslali dva konjeniška in en pehotni polk.

Kitajska in Japonska se pripravljata na vojsko. Listi poročajo, da je Mandžurija prenapolnjena z vojaštvom. V Tielin so došli v zadnjem času trije polki in šest stotnij gorskega topništva. V Mukdentu, kamor je koncem minulega meseca pripelo 22.000 vojakov, pričakujejo sedaj 19 eskadronov konjenikov in 23 baterij gorskega topništva. Ruski listi živahno razpravljajo o tem ojačenju čet od strani Kitajske in Japonske in pozivljajo vlado, naj tudi ona skrbi, da je bodoči dogodki na daljnem iztoku ne najdejo nepripravljene.

vikrat večlovečenega Zveličarja in Gospoda angeljskih trum, kraj, v kterega bližini se je glasil prvi-krat na zemlji nebeški spev, „slava bogu na višavi“.

Vstopimo v staro častljivo stavbo. Globoko se moramo pripogniti, da se ne zadenejo z glavo v podboje. Vrata, ki so nekaj vodila v baziliko, so povečini zazidali in pustili ozek in nizek vhod. Ko se zravnam, stojim v nekaki temni, blatni in umazani veži, razdeljeni v tri dele. Nikjer križa, nikjer kake podobe, gole, zamazane stene. Pogledam na levo, tam se reži skoz odprtino levega dela, umazan turški vojak pripadajoč najbrž cerkveni straži. Na desno vodi odprtina v armenski samostan. Spredaj zapazim druga vrata, ki vodijo v baziliko. Presenečen gledam velikanski podolgasto četverkotni prostor, ki ga delijo štiri vrste šest metrov visokih kamnatih stebrov v pet ladij. Vsak stebel je izklesan iz enega samega kamena; v celem jih je osem- inštirideset. Široka je cerkev 26, dolga 57 metrov. Srednja čez deset metrov široka ladja je skoraj za deset metrov višja, kakor stranske ladje in ima v višini večje število okenj, na vrhu je pa celo odprta, da se vidi strešno tramovje in cela streha. Dandanes so tako pozidali prelepo cerkev Naše ljube Gospe v Curihu na Švicarskem. Streha ni iz časa Konstantina Velikega. V petnajstem stoletju so poročali romarji, ki so se vračali iz sv. dežele, da je bazilika Betlehemska potrebna nove strehe. Vnela so se srca krščanskih vladarjev za čast hiše božje. Filip Burgundski s priimkom dobri podaril je najlepše drevje iz svojih gozdov. Benečani so les za stavbo pripravili in zvozili na svojih ladjah brezplačno v Jafu. Angleški kralj Edvard IV. dal je potrebni svinec za pokrivanje. Naenkrat je bila preskrbljena bazilika z novo streho. Pa kmalu je bilo treba novega popravila, svinec je ginjeval bolj in

Razgled po domovini.

Iz srednje šole. Učitelj na državni realki v Ljubljani, dr. Ludovik Gauby je dobil mesto učitelja na državni gimnaziji v Mariboru. — Za stalnega učitelja je imenovan Ivan Vračko, začasni učitelj na samostojnih gimnazijskih razredih z nemško-slovenskim učnim jezikom v Celju za te razrede.

Odlikovani je bil v Ptujju mizarški pomočnik Rozman za zvesto službovanje z srebrno medaljo in diplomo štajerskega obrtnega društva v Gradcu. Rozman je že 27 let v delu pri enem in istem mojstru Kraterju v Ptujju. Odlikovanec je dobil ob tej priliki tudi denarno podporo iz mestne blagajne ptujske.

Napad na Orlo! Mariborski Orle se je dne 5. septembra udeležil mlad. shoda v. Kostrivnici. Ko so izjutraj šli posamezni na kolodvor, jih pred kavarno Humel napade tolpa nemške fakinaže, prišedše iz te kavarne. Nedaleč kakih 100 korakov od tega je policijska stražnica, na mestu tega napada se policaj vedno izprehaja in zraven tega, da se je to zgodilo ob belem dnevu ni bilo stražnika blizo, tako kot bi imeli z to druhaljo dogovor. Višje oblasti vprašamo: Kako dolgo še bo mariborska mestna policija ščitila nemško poulično druhal?

Sv. Arah. Dne 26. septembra se bo vršila na zelenem Pohorju veselica slovenskih rekrutov z godbo. Ob 10 uri se bo služila sv. maša za slovenske mladeniče. Potem bomo pa korakali malo pod hrib v prijetno slovensko gostilno Antona Podkrižnik. Vabljeni so vsi slovenski rekruti.

Ptuj. 19. septembra t. l. prirede slovenski esperantisti pod okriljem Narodne čitalnice v Ptujju prvi esperantski zabavni večer z bogatim vzporedom.

Pomenljiva petdesetletnica. Dne 5. t. m. je minulo ravno 50 let od preselitve škofijskega sedeža iz St. Andraža na Koroškem v Maribor ob Dravi. Za ves Spodnji Stajer je bil ta dogodek velevažnega pomena. Posebno so se ga razveselile vse dekanije, ki so spadale k sekevski škofiji, a so imele slovensko prebivalstvo; kajti odslej jim je bila dana samoobsebi razumljiva, dobljodašla priložnost, slišati svojega višjega pastirja v premilem materinem jeziku, kar se prej sto in stoletja ni bilo zgodilo. Z ogromnim trudom in naporom posrečilo se je velikemu škofu Slomšku, izposlovati od avstrijske vlade in od sv. Očeta Pija IX. dovoljenje za premestitev knezoškofijske rezidence v Maribor. 4. septembra 1859 je nesmrtni Slomšek prvič kot lavantinski knezoškof v svoji novi prestolnici v Mariboru oznanjeval božjo besedo iz

bolj. Turki so ga pobrali raz strehe in vlivali iz njega kroglice. Bilo je treba pogosto popravila. Leta 1672 so razkolni Grki izvršili nekaj popravil in s tem si tudi začeli lastiti nekatere dele bazilike in niso prej nehali, dokler se niso leta 1759 s turškim dovoljenjem polastili cele bazilike in oropali katoličane starodavne posesti. Sedaj se pa ne brigajo Grki za potrebna popravila, katoličanom pa ne pustijo popravljati cerkve. Tako je, da pušča streha naj mnogih krajih, okna so izravana, steklo pokradeno, dež in veter imata prost vhod v svetišče. Starodavni, starinoslovni in umejniško tako dragoceni mozaiki (podebe sestavljene iz malih, različno barvanih kamenčkov) in druge slike so deloma že uničeni, tlak poškodovan tu in tam celo izravan. Če bo šlo tako naprej, bo ta bazilika celo propadla; kriva je krivo-verško grška grabežljivost in pekliško sovraštvo razkolnikov do katoličanstva. Da bi zanemarjenost cerkvenih ladij ne motila Grkov pri opravljanju njih službe božje, postavili so glavnemu oltarju nasproti, tam ko se začinja povprečna ladija, visok zid, za katerim stoji grški oltar. Ostala cerkev je od ostale cerkve. Zato pa ne vidi romar, ki stopi pri glavnih vratih v cerkev glavnega oltarja in sploh nobenega oltarja ne, ampak le ta kljubovalni zid, za katerim stoji grški oltar. Ostala cerkev je oskrunjena, mnogi prikežejo v njo s pokrito glavo, tudi pušeč. Žalost in sveti srd navda romarja, ko gleda to opustošenje na svetem kraju in želi si, da bi Izveličar obudil gorečnika za čast božjo, ki bi kakor nekaj Gospod iz templja kupčevalce, izgnal razkolniško druhal iz svetih prostorov, da bi se v njih zopet glasila veličastna katoliška Gloria in excelsis Deo, slava Bogu, kakor se je glasila nemoteno toliko sto let.

Poglejmo še za ta zid. Mala vrata nas vodijo skozi. Pri glavnem oltarju najdemo grškega mežnar-

prižnice ter je opravil pri oltarju sv. Janeza Krstnika pontifikalno sv. opravilo. Spomin na le-ta, za celo lavantinsko škofijo pomenljiv dogodek, se je dne 5. t. m. po vsej vladikovini prav slovesno obhajal. Z veliko svečanostjo vršila se je jubilejna slovesnost v Mariboru, v prestolnici sami. Obče znani govornik dr. Anton Medved, profesor v Mariboru, je imel slavno govorno, v katerem je z navdušenimi besedami proslavljal dan zlatega jubileja kot dan izvanrednega veselja za lavantinsko škofijo, za mariborsko mesto in posebej še za mariborsko stolno cerkev, in kot dan globoke hvaležnosti do vseh, ki so na katerikoli način pripomogli, da se je težavna preselitev po skoraj stoletnem prizadevanju slednjič le dosegla. Pontifikalno službo božjo je opravil stolni dekan dr. Ivan Mlakar. Po drugih župnijskih cerkvah se je istotako slovesno obhajal zlati jubilej, katerega se je ljudstvo z vneto in pobožnostjo obilno udeležilo.

Zgodnja slana. Dne 7. septembra se je že tupač po ptujskem polju prikazal ta neprijeten in nevarni jesenski gost. Ker je ajda večinoma še v najlepšem cvetu in so letos tudi vsi drugi sadeži zelo zaostali, kmetič s strahom pričakuje vsakega jutra.

Gomilsko. Naša lepa Gomilska se probuja . . . To se je tudi pokazalo v tem, da smo si tukaj ustanovili svoj lastni telovadni odsek „Orel“. Naravnost požrtvovalno je delal za ustanovitev tega odseka gosp. Cerne, načelnik trboveljskih „Orlov“. Vsa čast mu! Obljubil nam je tudi nadaljno pomoč. V odbor so voljeni razen predsednika, č. g. Grobelšeka, sami krepki in vrli gomilski mladeniči, ki so nam porok, da bo naš „Orel“ krepko delal ter zbiral pod svojim okriljem vedno več navdušenih in dobro mislečih slovenskih mladeničev. Na dan, na plan torej slovenski fantje, neustrašeno naprej v korist našo in v korist milega nam naroda slovenskega! Kajti treba se nam je okrepiti telesno in duševno. Praznik, predragi, naše življenje, življenje naj bode nam delaven dan! Dvignimo torej mi mogočno svojo zastavo kvišku v boju zoper tirane ter z navdušenjem vzkliknimo:

Kot orel čuva dom in rod
tako svoj dom in rod nezgod
brantiti h'čemo mi!

Koroške novice.

Bolgarski car se je mudil na Koroškem in se je zelo odlikoval po radodarnosti. Razdelil je mnogo

ja, ki nam je razkazal različno cerkveno orodje in knjige za razkolniško službo božjo. Med njimi tudi psalterij v ruskem jeziku, in zelo se je začudil, da ga je znal eden izmed nas prav gladko, dva druga za silo čitati v ruščini. Pri sosednjem oltarju opravljala sta dva armenska svečenika službo božjo, drug si je prizadeval drugega prevpiti. Prav v bližini pa je mirnodušno sedel turški vojak za stražo. Na evangelijski strani bazilike stena ob steni stoji na prostoru stare, temne, nova lična, svetla, troladjina, 18. avg. 1882. blagoslovljena cerkev sv. Katarine, za katero je naš cesar mnogo daroval. V spomin na njegovo dobrotljivost, vdolben je v oboku habsburški grb. Sv. Katarine svetišče je župnijska cerkev betlehemskih katoličanov; župnijo oskrbujejo frančiškani, ki imajo pri cerkvi obširen samostan in gostišče za romarje. Raz balkon na severni strani samostana nudi se nam je prekrasen razgled po betlehemski okolici. Ko smo se v obsežnem refektoriju malo pokrepčali, vdarili smo jo na betlehemske ulice, da si ogledamo še druge znamenitosti. Kakor najsilnejši vbadi, vpikavali so se v nas prodajalci, vabili in skoraj s silo vlačili v prodajalnice. Potolazili smo jih z izgovorom, da bomo prišli kupovat, ko se povrnemo od razgledovanja. V bližini armenskega samostana vstopili smo v malo, ljubko cerkvico iz naravne skale. Široke stopničice vodijo v njo. Imenuje se mlečna votlina v spomin na mater božjo, ki je hranila božje dete s svojim mlekom. Velika množina dragocenih svetilnic razsvetljuje votlino; olja ne primanjkuje nikoli, katoliške in mohamedanske žene prinašajo ga v veliki množini, da gori v čast Matere božje. Skoraj vsaki dan obhaja se tu sveta maša po katoliškem obredu. Ze mnogokrat so si prizadevali razkolni Grki, polastiti se tega svetišča, pa bilo je zaman. Ko smo zapuščali prijazno votlino, delil nam je frančiškanski brat bele, okrogle kamenčke iz votline, v trajen spomin. Pa ozki, na obeh straneh z zidom obdani, ne-

odlikovanj med razne osebe v podobi redov in nprsnih igel. Voditelj okrajnega glavarstva v Spittalu je dobil križec bolgarskega narodnega civilnega zašlužnega reda.

Celovec. Südmarkgau. Tukaj so ustanovili pred kratkim Südmarkgau, v katerega so včlanili spodnjekoroške podružnice Südmarke ter boroveljsko. Sklenili so ustanoviti Südmarkini podružnici v Dobrlivesi in v Bistrici v Rožu! Na zborovanju je govoril državni poslanec Dobernig ter povedal, da bo treba tudi na Koroškem pričeti z naseljevanjem Nemcev v slovenskih krajih. Razvil je v tem oziru podroben načrt, katerega so udeleženci zborovanja odobrili. — Koroški Slovenci, ščitimo svojo rodno grudo! Treba bo misliti na to, kaj bomo Slovenci postavili v bran proti delovanju sovražne nam Südmarke! Upamo pa, da se ustanovi društvo, ki bo varovalo slovensko posest ob mej.

Smihel pri Pliberku. Ze čez 10 let se pripravljala nova šola, a letos se je uresničila. Stala bo približno 10.000 K. Davko-plačevalci bodo to precej občutili. Razdelile pa se bodo šolske naklade na več let, dokler ne bo poplačana cela svota, za katero da dežela brezobrestno posojilo.

Zrele. Tabernakelj pri stranskem oltarju nam je gospod J. Goleš, pozlatar in podobar v Celovcu, zelo lepo in okusno prenovil. Istotako je popravil okvir za podobo presv. Srca Jezusovega, pred katero se zelo radi zbirajo udje novoustanovljene bratovščine.

Sveče v Rožu. Ustanovni shod K. Sl. I. društva „Kočna“ v Svečah je nepričakovano sijajno uspel. Udeležencev je bilo iz vseh strani, gotovo čez 300 ljudi. Zborovalna dvorana je bila s trobojnicami okrašena in v sredi na steni je visela med peterimi venci počoba prvobornitelja Koroške — rojaka Svečana — Andreja Einspielerja. — Shod se je vršil čisto mirno in dostojno. Prvi je govoril g. Franc Terseglav iz Ljubljane o narodnostni misli in izobrazbi, ki je potrebna slovenskemu ljudstvu. Govoril je krasno in v znesenih besedah. — Dr. I. Arnejc je v poljudni obliki razkazoval potrebo združenja in priporočal značajnost in ljubezen do rodne grude. Rožan mora ostati Rožan — Slovan — sam gospodar — na svoji zemlji. — G. Fr. Čebul iz Jesenic priporočal je delavcem izobrazbo kot samopomoč proti kapitalizmu. Vsa čast gre tamburaškemu zboru, ki je svojo nalogo prvokrat prav izborno rešil. Društvu je pristopilo prvi dan že čez 120 članov.

snazni ulici, prišli smo na plan izven mesta. Pred nami kake pol ure oddaljeno, leži polje pastircev. Tam se je vršilo, kajr nam pripoveduje sv. Lukež (2, 8. 9): „Pastirji so v tisti strani čuli in bili na ponočnih stražah pri svoji čredi. Pa glej! Angelj Gospodov je stal pri njih in svetloba božja jih je obsvetila in so se silno bali.“ Angelj jim oznani rojstvo Izveličarjevo. V tej dolini nahajala se je tudi njiva Boocova, kjer je nabirala Rut zaostalo klasje. Vsaka peč zemlje okoli nas je zgodovinsko in versko zanimiva in budi najblažje spomine. Pa moramo se vrniti v gostišče. Pridemo zopet mimo prodajalnic, in menda ni bilo romarja, ki bi se ne bil dal zvabiti v nje; brez spominkov se ne sme iz Betlehema. Stopim v bližnjo trgovino: polna je najlepših spominkov, ki so ljubi romarju. Večinoma so narejeni v doma. Ze stoletja cvete v Betlehemu neka posebna obrt, katero smo videli izvrševati v premnogih delavnicah, jedrtih na ulico. Tam so pilili, brusili in likali črno asfaltno kamenje in čepine velike ostrige iz Rudečega morja in rezljali rožne venke, male kipe, križe, brože, biserne ovratnice, umetne posodice. S tem se mnogo betlehemskih prebivalcev pošteno preživlja. Prav ljubke so tudi podobice, na katerih so nalepljene posušene cvetlice iz svete dežele. Prirejajo jih sestre v katoliških samostanih s svojimi gojenci. Nabral sem si nekaj spominkov in mudil sem se, da so primeroma jako poceni. Rožni venci se dobivajo tam cenejše, kakor pri nas. Ze v samostanu so nas opozorili vodniki, naj dobro pazimo pri nakupovanju, da ne bomo ogoljufani. Pa svarilo ni pomagalo mnogo, kakor sem videl n. pr. na mojem sobnem tovarišu. Nabral si je mnogo najrazličnejših spominkov za celi mali zabojček. Med tem, ko je prodajalec reči zlagal v zabojček, gledal mu je premalo na prste, ampak občudoval druge reči v prodajalnici. Zabojček prodajalec zabije, romar poravnava račun. Ko pridemo v Jeruzalem nazaj, odpre zabojček in o-

Ljudska knjižnica Slovenske Dijaške Zveze v Guštanju, ki jo je cenovala Zveza v lanskih počitnicah, šteje 45 knjig in je delovala sedaj ravno eno leto. Knjižnico vodi gospod Jožef Dolinšek, organist v Guštanju, pri katerem se izposojujejo knjige. Prebralo se je tekom leta okoli 100 knjig. Bralci so po večini delavci iz Guštanjskih fužin in nekaj kmečkih fantov. — Ni se mnogo prebralo, a za pričetek dovolj. Naše ljudstvo je treba še le navaditi na berilo. Ljudje so segali najraje po Miklovi Zali in po Jurčiču. Ta knjižnica je edina zastopnica slovenske organizacije v našem trgu.

Društvena kronika.

St. Peter niže Maribora. Mladeniška Zveza je imela dne 5. septembra (po večernicah) svoje mesečno zborovanje. Govoril je č. g. domači kaplan o značaju katoliško-narodnega mladeniča in o razvoju mladeniškega gibanja. Za njim je nastopil domači fant Ludovik Flucher ter orisal škodo, ki jo prizadeva militarizem narodnemu gospodarstvu. Prihodnji mesec na svidenje!

Slivnica pri Celju. Pri našem bralnem društvu smo zopet storili precejšen korak naprej; tekom enega leta že tretja veselica dne 5. septembra. Glavna opora so nam vedno dijaki, zdaj mariborski, zdaj celjski. A tudi domača mladina, zlasti dekleta že vzdigajo glavice. Tokrat so nastopile samostojno s pravcato igro „Proti domu“. Talent za posel se jim ne da odrekati; k sreči so še našle buditeljico spehiv umetniških sil v gospici Mariji Selič. Od najmlajše, ki je imela glavno ulogo ljubke Stanke do največjih dveh, ki sta dobili nalogo, ponašati posvetno srečo in še bolj nabrdano radost (Cingel, Vrečko Mimma) so jo vse dobro pogodile; zmagal je nad njima angelj varih (Jagodič Liza), ki je Stanko (Vebrova Tončka) vzel v varstvo pred njima. Dijaki so kakor vselej nad pričakovanje zadovoljili.

Konjice. Dne 8. septembra je bil zares veseli dan za našo dekliško zvezo. Zbralo se je veliko samih vrlih Slovenk. Žal pa, da še precej deklic nima nikake razumnosti o tej prevažni stvari, ker srečo želijo najti v najbolj nevarni strani. Govorile so Hedvika Ulčnik: „Življenje in bogosluzje prvih kristjanov“; Marija Zorko: „Sv. Mohor in sv. Fortunat“. Deklamirale pa so: Jozefa Dobačnik: „Klumski romar“; Matilda Furman: „Mutec osojski“ in Frančiška Kokal: povest „O Kraljici in dolgi bradi“. Č. g. duhovni voditelj so pa razložili namen in pomen teh govorov in deklamacij, in potem so še predavali o pravi slovenski izobrazbi, kako moramo praviti slovenski materni jezik spoštovati. Deklice, ki še niste pristopile k dekliški zvezi, pristopajte, če hočete biti kedaj vrle rodoljubkinje in gospodinje. Le pogum, drage mladenke! Prihodnji mesečni shod bo 10. oktobra. Na veselo svidenje, drage Slovenke!

Pevski zbor S. K. S. Z. v Mariboru si je izvolil odbor, ki je tako-le sestavljen: Ferdo Leskovar, predsednik; gđc. Josipina Majer, podpredsednica; Franc Rakovič, tajnik; Franc Žalar, blagajnik; Ham Andrej, odbornik. Vsi c. gg. peveci in pevke so uljudno vabljeni, da zahajajo redno in pravočasno k pevskim vajam, ki se vršijo vsako sredo od 8. do 9. ure zvečer v pisarni Zadrुžne zveze, Stolna ulica, štev. 6.

Dekliški shod na Tinjskem dne 8. sept. je bil zelo lep. Navzočih do 1200 deklet. Navdušenje veliko. Več o tem shodu prihodnjič.

Sv. Križ tik Slatine. V nedeljo po večernicah je podučen shod mladeniške in dekliške zveze v Čitalnici. Govori č. g. Gomilšek.

Kranjska deželna vinarska zadruga se je meseca julija ustanovila v Ljubljani, ker Kranjci pridelujejo mnogo vina, a zanj nimajo odjemalcev. Za

pazi z velikim ogorčenjem, da manjka v njem cela vrsta spominkov, katere je izbral in pošteno plačal. Med tem, ko se je romar okoli oziral, jih je prodajalec lepo skrnil in gotovo je potem te plačane spominke prodal še drugokrat.

Nekemu romarju/se je pa zdel račun previsok v primeri z nakupljenimi rečmi. Pogleda natančno v njega in vidi, da je zaračunal prodajalec več stvari, katerih romar sploh ni odbral in kupil. Ko bi ne bil opazil koj pred prodajalcem goljufije, bil bi občutno oškodovan. Pazljivost je dobra lastnost, posebno pa pri nakupovanju v sveti deželi.

(Dalje prihodnjič.)

druga bo prodajo vina pospeševala, ustanavljala v ta namen zadrुžne kleti, vinotoče po drugih deželah, razstave, vinske pokušnje, vinske semnje ter vinsko kupčijo tudi posredovala s potniki. Tako se dela na Kranjskem, kjer je deželni odbor, ki kmetsko ljudstvo ljubi. Kako pa na Štajerskem? Če deželna vlada nam Slovencem že odreka vsako sredstvo, ki bi naj služilo naši duševni izobrazbi, nam je naj vsaj na gospodarskem polju toliko v pomoč, da bomo lahko plačevali davke. Česa bi nam bilo bolje treba kakor deželne vinarske zadrugе?

Mladini.

Spodobnost.

Česar še pri velikem delu naše mladine pogrešamo, kar pa neobhodno moramo zahtevati, to je spodobno obnašanje. Kjer je naša organizacija izpeljana, tam, hvala Bogu, gre na boljše! Pa, kjer še ni duha ne sluha o organizaciji naše mladine, tam je pa hudo. Kaka surovost, kaka podivjanost je tam doma!

Pojdi enkrat v nedeljo popoldne v kako faro, kjer se naše organizacije branijo! Naletel boš na gručo fantov, ki pijani divjajo po cesti in vsakega, ki pride mimo, grdo nahrulijo. Če moraš po noči kam, se moraš varovati in od daleč izogniti, da te ponočujoči divji fantalini ne napadejo. Kako žalostno je moje srce, če tu in tam naletim na slovenskega mladeniča, ki že s svojim pozdravom kaže, da mu je surovost prešla v kri in mozeg. Kolikokrat sem že počeval mladeniče, ki so prišli k meni, ne da bi potrkali, s klobukom na glavi, in še mogoče smrdečo fajfo v ustih! In poslušaj jih v mešanih družbah, ko so tako sami zase, kaj govore! Nič drugega mnogokrat ne pride iz njih ust, ko grdo preklinjanje in klafanje. Kolikokrat se tuji, ki pridejo v naše kraje, čisto po pravici pritožujejo nad surovim obnašanjem naših fantov. Kako se obnašajo nekateri na veselicah! Ne pravim, da je povsod tako! (Poznam sam fante, ki so finejšega obnašanja, ko marsikateri inteligenčen in akademično izobražen mož!) Pa, bila bi laž, če bi trdil, da je v tem oziru pri nas vse dobro. Saj je pri drugih narodih še hujše. Naša društva morajo ravno v tem oziru delovati in velikokrat napraviti predavanja ravno o spodobnem obnašanju.

Velikokrat je ravno pri nižjih slojih mnenje, seveda napačno, da je spodobno obnašanje le za „fino“ gospodo. (Kmečki mladenič se mora že malo bolj robato vesti; ti mladi ljudje iz kmečkega in obrtniškega stanu prezirajo vsa pravila spodobnega obnašanja. Zato se sami ponižujejo. Kdo jih bo potem spoštoval! In spoštovanje do samega sebe že zahteva, da se spodobno obnašaš. Zahteva se dandanes ravno, da se naj tudi nižji sloji spoštujejo. Spoštoval jih bo svet, če bodo tega spoštovanja se vredne kazali s spodobnim obnašanjem. Da bo naša mladina dobila spoštovanje tudi pri tujih narodih, mora pustiti tiste divje nastope, tisto hruljenje in kričanje, klafanje itd. Seveda se mora spodobnega obnašanja mladi človek učiti že v domači hiši. Stariši ne smejo pustiti kar tako meni nič tebi nič. Naj se pazi na spodobnost in obnašanje pri jedi, pri občevanju z domačimi, naj se pazi na telesno snažnost itd.

Velika zapoved krščanske ljubezni terja od nas vseh, da moramo ozir jemati na svojega bližnjega. Če pa s svojim grdim obnašanjem ne jemlješ ozira na svojega bližnjega, se pregrešiš zoper to zapoved. Tak človek, ki je nespodobnega obnašanja, je brezobziren. Če druge oškodi, jim žali, to mu je vseeno, on pozna le svojo korist, na druge ne gleda. Ravno od mladine se pa zahteva prijazno in uljudno vedenje. Že za časa paganstva so vsakega mladeniča zaničevali, ki se ni spodobno obnašal nasproti starejšim. „Mladost mora spoštovati starost,“ pravi sv. pismo. Dandanes se pa mnogi ravno s tem še bahajo, če so se enkrat prav surovo obnašali. Mladenič izstopi iz šole, pa ne pozdravi več svojega učitelja! To velja za korajžo, to je prav za prav surovost. Skromnost in ponižnost sta pač najlepši kine slovenskega mladeniča. Prevzeti mladeniči, ki iščejo le časti v naši organizaciji, pa naj le kar hitro izstopijo iz naših vrst.

Kdor se spodobno obnaša, ta se mora seveda velikokrat zatajevati. Kdor pa pozna zatajevanje samega sebe, on je že bolj utrjen proti raznim nerednim željam svojega srca. Jaz mislim, da bo mladenič spodobnega obnašanja prej premagal skušnjave, kot tak, ki se ni nikdar učil spodobnosti. On ne bo hodil v družbo surovih, malopridnih ljudi. Kdor se zna lepo obnašati, temu se tudi ne bodo tako hitro

bližale nesramne in ničvredne osebe. Pred takim mladeničem ima vsak že nek svet strah. Mladenič, ki se ve tudi proti drugemu spolu vedno dostojno obnašati, ni v taki nevarnosti, da bi padel. Nespodobno vedenje pa je prvi korak k nenravnosti.

Pa tudi tvoja velika korist je, če se znaš spodobno obnašati. Kateri mladenič pa pride najhitreje naprej? Ali ne tisti, ki se zna vedno spodobno obnašati? Ali si tisti mladenič najlože kruh služi, ki je grdega in surovega obnašanja? Pač ne! Če zahtevaš od svojih predstojnikov, da s teboj spodobno ravnajo, moraš pred vsem biti sam spodobnega vedenja.

Naši časi so demokratični. Razlika med stanovi je vedno manjša. Kmet in gospod se čisto po domače razgovarjata o idealih slovenskega naroda. Sedita pri isti mizi in politikujeta. Res je. A v mnogih krajih se še noče to demokratično načelo udomaćiti, ker se nižji stanovi še ne znajo prav obnašati.

Naj pripomorejo te vrstice k temu, da se začne v naših izobraževalnih društvih in mladeniških zvezah tudi v tem oziru delovati.

Mladinoljub Ev.

Ljuba moja tetka! Pretresljivo, žalostno vest Vam sporočam. Ravnokar je bil naš župan pri nas ter nam je pravil, da se je v nekem hotelu v Budimpešti ustrelila Pintarjeva Zefika. Saj ste jo poznali, tetka ljuba, moja vsakdanjo sošolko, prijateljico mojih otroških let! Kako ljubka, prijazna in pridna je bila vendar Zefika kot otrok — in sedaj ta grozen konec! Vsa sem razturjena! Morda se mi srce nekaj pomiri, če se z Vami, svetovalka in voditeljica moja, razgovarjam o celi zadevi. Kakor veste, je Zefika — kot sirota brez očeta in matere — prebivala že od malih nog pri svoji babici, precej imoviti, pobožni in uzorni kmetici; vzgoja njena je bila v vsakem oziru dobra, — posebno pa, dokler je bivala v naši vasi, in ni bilo slabih vplivov od zunaj. Znano Vam je tudi, da je babica pred nekaj leti prodala svojo kmetijo ter si nakupila malo posestvice tik mesta; stori-la je to radi vedne bolehnosti; hotela je imeti bližnjo zdravniško pomoč. — (Ta preselitev je bil prvi vzrok Zefine pogube. Že ob času, ko je bila babica še pri življenju, je občevanje s prebrisanimi mestnimi gospodičnami slabo vplivalo na Zefiko; vrhu tega je dobila po nekem zloglasnem socijaldemokratu — in deloma tudi po znanem liberalnem učitelju slabo čtivo v roke. Ni minulo leto, in iz pridne, pobožne Zefike — postala je mestna, brezbožna, moderna frajlica Pepina. Novodobna Pepina je bila komaj prekorajčila 17. leto, ko po babičini smrti podeduje vse nje-no premoženje in imetje. — Vaški sorodniki delovali so na to, da pride še neizkušena deklica v primeren zavod, katerega so vodile redovnice, kjer bi se izurila v gospodinjstvu in se tako pripravljala na stan dobre katoliško-narodne gospodinje. A o tem ni hotela ničesar vedeti ne ona, ne njeni prenapredni gospod varih. Neki „moderison“ rojil ji je po glavi. Zgodilo se je vse po Zefikini volji. Prav kmalu zapusti malo mestece ter se poda najprej v Zagreb. Sprejeta je bila v neki modni salon kot učenka — Pa tudi tukaj je bilo treba delati in to ji ni dišalo; po popolni prostosti je hrepenela. Vse strune je napela, da jo je po preteku poldruega leta sodnija spoznala polnoletno. Sedaj pa hajd domu! Tu se je začelo življenje po njenem okusu; živela je razkošno; obedovala in večerjala je po gostilnah, tam kadila svačice, čitala brezverske časnike ter se zabavala do pozne noči z gospodi. — (Vsa svarila nekdanjih prijateljev in sorodnikov so bila zaman. Nasledki so bili žalostni. Zefika — ali sedaj Pepina kopicila je dolg na dolg in pred nekaj meseci ji je bilo po sodnijski dražbi prodano posestvo. Pepika je bila beračica, tem bolj usmiljenja vredna, ker ni bila zmožna, si služiti potrebnega kruha. — V tej sili se spomni svoje, v Budimpešti živeče tetice, o kateri se je marsikaj govorilo, le dobrega malo. K tej dvomljivi eksistenci se poda torej naša Pepina. — S čim se je v Budimpešti zabavala, kako se je tam preživela, o tem nisem čula ničesar več. Pred tremi meseci pisala je v mesto nekemu nekdanjemu čestilu, da se je zaročila z bogatim ogrskim plemenitašem. — To so se ž njo bahali nekdanji tukajšnji somišljeniki! A njeno veselje je bilo prerano. Bogati baron je postal svoji zaročenki nezvest. Poleg mrtve Zefike je ležalo zraven samokresa — poročni list omenjenega barona; nova nevesta je bila mlada, lepa, bogata grofinja. — Ali to vse ni grozno, ljuba tetka? In ve mladenke, kaj porečete ve? Kaj ne, ve nočete zapustiti poti

poštenosti, ve hočete ostati v varstvu Marijinem. — Brez Boga, brez Marije ni sreče! Ostanimo torej zveste veri, domu in narodu slovenskemu. Ta zadnji opomin bi glasno rada klicala med svet Vaša Mara.

Krščanska mladina na Dunaju. Dne 5. sept. se je vršil na Dunaju shod krščanske mladeži. 85 društev zveze delavske mladine za Avstrijo je zborovalo v katoliškem delavskem domu. Prisostovali so zborovanju poslanca Kunšak in Nepustil, jezuita Puntigam in Bötsch in mnogo druge imenitne gospode. Posebno se je obračala na zborovanju pozornost na dve vprašanji: Boj alkoholu in kulturne naloge krščanske mladine. Torej tudi med nemško krščansko mladino vlada ista čilost in navdušenost, kot jo nahajamo med našo mladino.

Orli na Češkem. Minole dni se je vršil v Vyškovu prvi shod čeških Orlov. Pri javni telovadbi je sodelovalo 350 članov, občinstva je bilo do 3000. Govoril je državni poslanec Šramek, ki je povdarjal narodnostno staljšče Orlov in izrekel željo, da v ljudstvu narodna zavest nikdar ne ugasne. Deželni poslanec Konečný je naglašal, da bo boj proti češkim krščansko-socialnim organizacijam dobrodošel edino le Nemcem. Prireditve se je zaključila v najlepšem redu.

Cerkvene zadeve.

Tridnevica v baziliki Matere Milosti v Mariboru. Ker je letos sedemstoletnica 1. reda sv. Frančiška, zato se bode v ta namen obhajala slovesna tridnevica v baziliki. V petek, soboto in nedeljo t. j. 1. 2. in 3. oktobra bodo vsak dan ob sedmih, ob pol desetih popoldnem in ob treh popoldne slovenske pridige. V ponedeljek, 4. oktobra na praznik sv. očeta Frančiška pa bo samo ena slovenska pridiga. Mi želimo in tudi pričakujemo, da se bodo častilci sv. Frančiška in sploh vsi verniki v pravi obilnem številu udeleževali te izredne slavnosti.

Sedemstoletnica 1. reda sv. Frančiška. Slavni red sv. Frančiška, ki je glede udov največji red na svetu, obhaja letos sedemstoletnico svojega obstanka. Ako se ozremo nazaj v preteklost, v zgodovino tega tako imenitnega in slavnega reda, pač vidimo, da se je marsikaj spremenilo od dne 16. aprila l. 1209. pa do danes. Veliko bojev je nastalo, bodisi notranjih, bodisi vnanjih; toda vse te napade in zapreke je red srečno in slavno premagal in zdaj stoji kakor na novo pomlajen. Resnici na ljubo boji povedano, da je bilo veliko tudi takih; ki se niso držali besed sv. Frančiška, ki so postali nezvesti, toda še več je bilo takih in so še tudi zdaj, dandanes, ki so se potegovali za vse dobro in sveto, ki so čast in dika celega reda. Naj le omenim imena kakor sv. Antona Padovanski, sv. Bonaventura, sv. Bernadin in dr., katerih imena se svetijo kakor svitile zvezde na vekov veke. Zgodovina nam kaže, da vse, kar je gnjilega in slabega, samo ob sebi odpade, a dobri, zdravi sadovi pa ostanejo. Vedno je bilo zadosti takih mož, gorečih udov tega reda, ki so se borili za ohranitev prvotnega duha, duha sv. Frančiška. Ali so se borili zastonj? Ne! Duh sv. Frančiška se je resnično ohranil v njegovem redu, in ravno dandanes ima red veliko takih mož, ki se trudijo, ki si na vso moč prizadovajo, da bi ta njegov duh vedno bolj in bolj okrepčali in utrdili. Kakor smo že prej omenili, je letos sedemstoletnica. Povsod, po celem svetu se obhaja, praznuje ta spomin na kolikr mogoče slovesni način. Kakor smo slišali, se bode v frančiškanski cerkvi v Mariboru v baziliki Matere Milosti, slovesno obhajala tridnevica.

Razno blago.

Bankovci po 20 kron, ki so sedaj v prometu in imajo natiskan datum od 31. marca 1900, se bodo zamenjavali po glavnih zavodih in podružnicah do 30. junija 1910. To je zadnji postavni vlan. Iz okolice se to zamenjavanje lahko izvrši pri mariborski podružnici avstro-ogrske banke.

Avtomobil za obstreljevanje zrakoplovov. Kakor hitro so bili zrakoplovi sprejeti v vojno službo, se je že tudi pokazala skrb, kako jih uničevati. Izdelanih je že mnogo vzorcev, med katerimi je zlasti zanimiv oklepen avtomobil s 5 cm brzostrelnim topom, ki je montiran tako, da se ga lahko obrne navpično ali pa poševno. Top strelja v daljavo do 7800 m. V avtomobilu je prostora za 5 mož in tehta popolnoma opremljen za službo 3200 kg. Motor ima 60 konjskih sil in more zmagati tudi precejšnje strmine.

Sadje zori in pogosto si po neprevidnosti ali kakorkoli zamažemo obleko z njim. Nekateri trdijo, da takega do drugega leta ne spravimo iz obleke, posebno še iz perila ne; to pa ni res. Čim hitreje se lotiš snaženja, tem manj truda. Ako svežega madeža ne moreš odpraviti s čisto vodo, poskusi s kuhanimi vročimi pšeničnimi otrobi. Starejše madeže nadrgni z limonovim sokom in izperi takoj v mlačni vodi; ako pa nimaš limone, vzemi kislice, stolci jo, precedi sok skozi platneno krpo, vanj namoči madež, in ga drži nad žerjavico, da se posuši in potem izperi v vodi.

Ako se obleka kakorkoli zamaže, namaži madeže s trepentinom in rumenjacom. Ko se posuši, okračaj in potegni črez liso, katero pokriješ s pivnim papirjem, z vročim železom.

Volnena obleka se sedaj jemlje iz omare, na značnem obesi, skrtači in zopet spravi nazaj. Da se uničijo moli, razkuži omaro z žveplom, katerega zažgi v kaki šrepinji na dnu omare, katera mora biti med tem dobro zaprta. Da molji ne začno razjedati sukne oblike, poiloži na njo več pol sušilnega papirja, katerega namoči s kafro, razmočeno v enakih delih vinskega cveta in terpentinovnega alkohola.

Kovanje dvekronskih in stokronskih novcev. C. kr. kovnični urad na Dunaju se pripravlja na kovanje novih dvekronskih in stokronskih novcev. Dvekronski novci, ki bi nadomestili stare goldinarje, bodo imeli dvojno težo krone, toraj deset gramov in 835 fine teže, ter naznečeno vrednost „2 Cor.“. Sprednja stran bo imela vtisnjeno cesarjevo sliko kakor krone, kar se pa stokronskega noveca tiče, bo prišel v tekoči promet kot zlat. Jubilejski stokronski novci imajo večjo vrednost, ker se jih je skovalo v celem 15.000, ki se pa ne puste še v promet, ker nimajo vtiskov, ki še niso določeni. V zadnjem času se je mnogo govorilo o novih petvinarskih novcih, a za te še pa niso mogli odločiti v kovničnem uradu, kakor tudi pri finančnem erarju ne, ker bi se potem vse, kar je sedaj po 4 vinarje, podražilo na 5 vinarjev. To bi pa bilo za ubožnejše prebivalce zopet nov udarec. Zanimivo je, da ima finančno ministrstvo mnogo vlog za kovanje novih petvinarskih, petnajstvinarskih in petdesetvinarskih novcev, kakor tudi onih trikronske vrednosti, po vzoru nemških trimarkinih novcev. Proti tem predlogov pa vladajo razni pomisleki, ki so zelo važni glede na ubožnejše prebivalstvo monarhije. Ako bi se uvedle nove cene, potem bi se vse cene živil povzdignile za ono stopinjo, kot so se novčeni stavki povišali.

Književnost.

Novi oltar Marijinega vnebovzvetja v Cirkovcah. Delo Ivana Sojča. Opisal dr. Avg. Stegenšek. Z 11 slikami. V Mariboru 1909. Založil pisatelj. 16 strani in 1 tablica. — Oltar je znamenito delo in je v celoti kakor v posameznih delih dobro reproduciran. Po en izvod se pošlje vsem kn. šk. župnijskim uradom na ogled, da se seznanijo z delom g. Sojča. Stane po pošti 45 v.

Zabavi.

Pri puščavniku.

H. B.

Konec.

Pojdimo dalje! Po temnem hodniku se pride v precej veliko dvorano, nekdanjo obednico. Kakor je pravil puščavnik, je bivalo pndi svoj čas več samotarjev, ki so skupaj opravljali molitve in skupaj obedovali. Zdaj je prazna. Le sredi stoji stara miza in na njej knjiga, kamor olikanejši obiskovalci zabeležijo svoje obiske.

Skozi nekatere manjše prostore smo prišli do pravega puščavnikovega stanovanja. Skoro sem ga zavidal. Dragocenosti zastoj iščeš v njem. Najpotrebnejša hišna oprava, zastarele papirnate podobe po stenah in nekaj premišljevalnih knjig, to je vse. A ta mir in tihota človeku, ki je prišel iz mestnega hruma in šuma, tako dobro de. Le tu in tam jo pretrga šumenje saninih valov, ki globoko doli pod oknom pluskajo ob skalo. Kdor tu ne bi čul navdihov božjih, sem si misil, jih neb' o nikjer.

In res kakor poroča zgodovina te puščave, je več razdvojenih sre tu našlo mir, ki so ga med šumom sveta zastoj iskali. Da bi znale te stene govoriti, marsikaj bi vedele pripovedovati. Povedale bi, da so obdajale avstrijskega vojaškega dostojanstvenika pl. Prato. Vojaška slava in zaslužilni križci mu niso vpokojili srca, v tej duplini ga je našel v križu dokler mu sanini valovi niso dali večnega miru in počitka. Dne 18. januarja 1708. je vozil sedem študentov črez reko. Čoln se je zvrnil, vsi so vtonili. Ko-

liko bi vedele povedati o bratu Francu Auguštinu. Po dokaj viharnem in pisanem življenju se je nastanil v tej samoti. Rakev je bila njegova postelja, kamen zglavje, mrtvaška glava iz bližnjega pokopališča tovarišica. Sočivje in voda njegova hrana, molitev najljubše opravilo. Osem ur na dan je prebil v njej. Vsak dan je šel v eno uro oddaljeno farno cerkev k sveti maši, pa je še po poti delal pokoro. Kovinast pas, ki ga je nosil na golem telesu, mu je s svojimi ostrinami prizadeval bolečine, da se je opotekal. Kakor svetnika so ga drugi dan po smrti 27. decembra 1802. prepeljali v mesto, da ga v cerkvi pokopljejo. Ljudstvo se je trlo okrog njegovega trupla, kdor je le mogel je vzel košček obleke za spomin.

Tedaj posvečen kraj! Žalibog, da tudi oskrujen! Dne 27. decembra 1906. na dan nedolžnega sv. Janeza, učenca ljubezni, so bile te stene pričča strašnega zločina, čegar žrtev je postal starček puščavnik Janez Jožef Neuhaus, prednik sedanjega. Odkritosrčen, kakor je bil, je mislil, da so vsi ljudje pošteni. Dan na dan je sprejemal obiskovalce in jim prijazno razkazoval svoje domovanje. Če mu je kdo kaj stisnil, je hvaležno sprejel in mu z molitvijo več ko poplašal. Ker ni mnogo potreboval, si je še nekaj na stran dal. Pa ni skrival. Še z veseljem je pravil, kako so ljudje dobri. Svojo odkritosrčnost je moral plačati z življenjem. Imenovani dan ga je obiskal neki Hartmann. Na vprašanje, če mu kaj ostane od darov, je starček nič hudega sluteč povedal, koliko si je dal na stran. V hipu ga je zlobnež udaril z gorjačo po glavi, da se je zgrudil in kmalu izdihnil. Zverinski roparski morilec že sedi v dosmrtni ječi.

Malo spodaj je klet, pa brez sodov polnih in praznih. In te polne mislim, puščavnik kaj lahko pogreša. V kotu ima namreč tako dobro studenčnico, da mu ne štejem v posebno zaslug, če je abstinent.

Ko sva si s tovarišem ogledala še cvetlice, ki jih za okrasbo kapele pridno goji, sva se poslovila. Prej sem mu pa še moral obljubiti, da bom prišel enkrat maševat. To sem na dan nedolžnih otročičev tudi spolnil. Dasiravno je snežilo, so že rožljali rožni venci v kapeli, ko sem prišel z dvema tovarišema. Ljudstvo je že izvedelo.

Kakor bi bil prestavljen v prve čase krščanstva, se mi je zdelo, ko sem stal pred oltarjem. V one čase, ko so se kristjani zbirali v podzemeljske prostore, katakombe, da opravijo svoje bogoslužne vaje in se okrepčajo s kruhom življenja za junaško smrt, če treba, radi Kristusovega imena. Zamolklo je donela po sv. daritvi: Zdrava kraljica, ki se po želji ljudstva večkrat poje, na kar so se zadovoljni razšli.

Nazaj grede smo se vstavili v bližnji kmetiški hiši, kakor je navada. Dobra, krščanska družina je to. Gospođinja nam je bogato obložila mizo, a ko smo jo vprašali za račun, ni hotela nič vedeti, le prosila nas je, naj še pridemo, da vse jako veseli, če morejo biti v puščavi pri sv. maši.

Res, dobri ljudje, sem si mislil. Se vidi, da znate ceniti zaklad sv. vere, katerega so vaši očetje tako junaško branili, se zanj borili, umirali.

Smešnice.

Dobro ga je zafkrnila. Mož: „Hormak sem bil, ker sem te vzel za ženo!“ — Žena: „To so mi ljudje že pred poroko povedali!“

Po kavi. Žena: „Fric, prilepi mi to le znamko na pismo! Jaz sem danes že toliko govorila in pripovedala, da imam celo suhi jezik.“

Pri brijaču. Tujec: „Zakaj je odšla brijačeva žena takoj, ko sem vstopil?“ — Brivski učenec: „Ker ne more gledati krvi!“

Računski nalogi.

(M. Pfeifer).

I.

100 glav kuretine; gotovo število petelinov, kokoši in pišk. Kokoši je 4krat toliko kakor petelinov, pišk je 15krat toliko kakor petelinov. Vsa živat stane gotovo število v kronah. Od te vsote stanejo kokoši polovico manj in $\frac{1}{2}$ K. Petelini tretji del in piške peti del ali $\frac{1}{3}$ K. Sedaj nastane vprašanje, koliko stane vsak petelin, kokoš in piška in koliko vsi skupaj?

II.

Po dvorišču hodi rac in svinj 32 glav in ti vsi imajo 80 nog. Koliko je rac in koliko svinj?

Ustanovlj. 1. 1885.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

z najboljšimi stroji in najnovejšimi črkami oskrbljena, prevzame vsa v nje stroko spadajoča dela, kakor: vsakovrstne formulare, pooblastila, dolžna pisma, tabele, blanke, ekspenzarje, pobotnice itd.

■ ■ ■ ■ ■

Za trgovce: cenike, okrožnice, letake, lepake, račune, pisma, kuverte z naslovom, dopisnice itd.

■ ■ ■ ■ ■

Za razne korporacije in društva: pravila, letna poročila, pristopnice za člane, vabila na veselice
:: :: :: l. t. d. :: :: ::

Koroška cesta št. 5.

Pojasnila o inseratih daje
 upravništvo le tistim, ki priložijo vprašanju znamko za 10 v.
 Vsaka beseda stane 3 vin.

Velik cenik zastoj.

Železniška-roskopf ura

patent K5—
 jamstvo 3 leta
 drugače denar nazaj.
 Ura ima 8 kamnov, lepo email številčnico, gre 32 ur, pristen niklast okrov, ki ostane bel, z drugim okrovom proti prahu, se jamči, da gre do pol minute natanko.

- Pristne srebrne ure . . . K 6-50
- S 3 srebrnimi plašči . . . „ 9-50
- Srebrne-tula ure z dvojnimi plašči . . . „ 13—
- Zlate damske ure . . . „ 19—
- Srebrne verižice . . . „ 2—
- Sfenska ura . . . „ 2—

Največji cenik zastoj.
A. KIFFMANN,
 največja tovarna ur, zeloga, eksport MARIBOR N 1.

Uradne = zavitke

z natisom in brez natisa, vsake velikosti in kakovosti

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Spretni viničarji in majarji s delavskimi močmi se iščejo za 1. novembra. Vprašati je pri Ivanu Läninger, Volksgartenstrasse 20.

LETNIK **1910**

naše „Družinske pratike“

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo v Ljubljani: v „Katoliški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petričič in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna „Katol. tisk. društva“, v Celju: Zvezna trgovina. V Mariboru: Tiskarna sv. Cirila. Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik! 47

C. kr. zapr. cenitelj

Mih. Jlggerja sin

Maribor, samo Poštna ulica št. 1

Ustanovljeno 1. 1860.

Priporoča: zaročne in poročne prstane, brilantne prstane, zlate verižice za gospode in dame, Šafhausenske, Železniške, Omega in precizijske ure.

Gramofone od 12 do 40 kron.

Kupujem srebro in zlatino 45

Izvrstni molitveniki

so:

- Hary, Wenec pobožnih molitev in sv. pesmi . . . K 3-50
- Kozman, Dekliške bukvice „ 3—
- Wenec svetih pesmi . . . „ 2—
- Prijateljski otroški . . . „ 40
- Sv. Opuscula . . . „ 1-35

Vsi ti molitveniki se dobijo tudi v zlati obzeli in stanejo potem okoli 50 vinarjev več. Poština znaša 20—30 vin. za 1 knjigo.

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Zahtevajte

zastoj da se Vam pošlje ilustrovani cenik z nad 200 slikami.

- Št. 0. Nikelnasta ali jeklena remontoir-ura 30 ur tekoča K 3-50
- Roskopf . . . „ 5—
- Št. 2. Nikel-anker-remontoir (regulator) . . . „ 8—
- Srebrna . . . „ 12—
- Srebrna s tremi pokrovi . . . „ 8—
- Št. 24. Nikel-anker-remontoir „Tula“ s tremi močnimi srebrnimi pokrovi . . . „ 8—
- Št. 34. Srebrna damska rem.-ura . . . „ 8—
- Št. 11. Srebrna remontoir-ura za gospode . . . „ 6-60
- Št. 18. Srebrna anker ura, 15 kamnov . . . „ 10—
- Ista z dvojnimi pokrovom . . . „ 12-10
- Št. 102. Budilka z dnevnikom . . . „ 8—
- Št. 107. Kuhinjska ura . . . „ 8-40

Garancija več let.

Blago, ki ne ugaja, vzame se proti polni svoti nazaj.

Izvršujejo se tudi vsa v to stroko spadajoča popravila na: tančno, vestno in jako ceno.

Th. Fehrenbach,

84 Največja tovarniška zaloga ur
 Maribor, Gosposka ul. 26. : Filialka, Dravska ul. 2.

Zahtevajte v gostilnah katoliško, narodne liste: Straža, Slov. Gospodar, Naš Dom, Slovenec!

Vinske in sadne stiskalnice

z zboljšanim dvojnimi pritiskom za ročno dele, se zaprejo z zapahom, grozdni mlinci grozdni reberlji, sadni mlinci

v najnovejši, najizdatnejši konstrukciji izborne vrste ter stroje za pripravo krme, hekslerji, rezalnice za repo, šrotni mlinci, dampferji za krmo, gopeljni, vorgelege iz tovarne poljedelarskih strojev in livarne železja FRANC EISENSCHIMMEL & Comp. Raudnitz a/E. Glavna prodajalna pilsena

Franc MELICHAR, Rudolf BACHER
 Dunaj III/2, Löwengasse 37.
 Natančni ceniki zastoj in franko. 87
 Išče solidne zastopnike in naprej-prodajalce.

